

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 21, din 21.11.2009

Igor Corman: Diplomația noastră are nevoie de oameni foarte bine pregătiți

*Transcriptul emisiunii radiofonice, din 21 noiembrie, realizată de Asociația pentru Politică Externă (APE) în colaborare cu Agenția de știri și analize Imedia și cu asistența Fundației germane Friedrich Ebert Stiftung (FES). Emisiunea este difuzată la Radioul Vocea Basarabiei în fiecare duminică.

Principalele Teme ale Emisiunii:

1. **Vizita la Chișinău a asistentului adjunct al secretarului de stat al SUA pentru afaceri europene și euro-asiatice, Daniel Russel**
2. **Rolul formatului „5+2” în soluționarea conflictului transnistrean**
3. **Importanța Legii din 2005 privind statutul regiunii transnistrene**
4. **Vizitele dlui Marian Lupu, Președintele PDM, la Sant-Peterburg și Bruxelles**
5. **Factorul extern și alegerea Președintelui Republicii Moldova**
6. **Cooperarea Republicii Moldova în cadrul CSI**
7. **Reforma Serviciului Diplomatic al Republicii Moldova**

Corneliu Rusnac, Imedia: Bună ziua, stimați ascultători, sunt Corneliu Rusnac și, ca de obicei, la această oră, vă invit la o emisiune de discuții pe teme de politică externă, realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de fundația Friedrich Ebert.

Astăzi l-am invitat în studio pe domnul Igor Corman, deputat al Partidului Democrat, președintele comisiei parlamentare pentru politica externă. Bună ziua, domnule Corman și bine ați venit la noi în studio.

Igor Corman, Președintele comisiei parlamentare pentru politica externă:

Bună ziua și mulțumesc pentru invitație!

1. **Vizita la Chișinău a asistentului adjunct al secretarului de stat al SUA pentru afaceri europene și euro-asiatice, Daniel Russel**

Corneliu Rusnac: Aș vrea să începem discuția noastră cu vizita la Chișinău a asistentului adjunct al secretarului de stat al SUA pentru afaceri europene și euro-asiatice, Daniel Russel. El e venit în Republica Moldova, în special, pentru a discuta despre perspectivele soluționării crizei transnistrene, potrivit declarațiilor oficiale. Aș vrea să vă întreb cum vede actuala guvernare, adică Alianța pentru Integritate Europeană, rolul pe care l-ar putea juca SUA în depășirea crizei transnistrene?

Igor Corman: În primul rând, vreau să menționez că această vizită se încadrează, de fapt, în șirul vizitelor care au loc și la noi în țară și a oficialilor noștri peste hotare, vizite care au început după ce a fost format noul guvern. Sigur că în relațiile noastre cu Statele Unite au o importanță aparte și anterior era foarte clar că Statele Unite joacă un rol deosebit în acest proces de negocieri, în acest format cinci plus doi. Chiar dacă au calitate de observatori - Statele Unite și Uniunea Europeană - noi toți înțelegem că

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 21, din 21.11.2009

contribuția lor este una foarte importantă. După acest an electoral, după aceste două campanii istovitoare, este foarte bine că deja au început discuțiile la acest subiect. După cum știm, a avut loc și o reuniune la Viena, o primă încercare de a debloca acest proces. Cred că în urma schimbării realităților de la Chișinău, toți acești actori importanți sunt interesați să afle care este viziunea guvernului moldovenesc, deci care sunt aceste posibilități de deblocare a acestui proces de negocieri.

Până la urmă, știm cu toții că sunt câteva elemente foarte importante, care trebuie să ne asigure o bază pentru identificarea unei soluții, dacă vorbim de conflictul transnistrean. Eu cred că guvernul actual înțelege foarte bine că un aspect foarte important este că Republica Moldova trebuie să devină în primul rând atractivă pentru cealaltă parte a țării, deci partea din stânga Nistrului. Tot ceea ce face noul guvern, Alianța pentru Integrare Europeană, se include foarte bine în acest context, pentru că dorim să asigurăm o dezvoltare a țării noastre, dorim să asigurăm un alt nivel de viață, să asigurăm standarde europene în țara noastră, să ajungem într-adevăr la un stat de drept, să ajungem la o democrație veritabilă. Toate aceste elemente influențează în mod direct asupra încercărilor de a crea o bază solidă pentru soluționarea acestui conflict, dar mai știm că mai este și cealaltă parte a medaliei. Trebuie să existe o atmosferă de încredere între toți acești actori, care sunt implicați în procesul de negocieri, și aici sigur că dacă avem un sprijin și o înțelegere deplină din partea Uniunii Europene și din partea Statelor Unite ale Americii, un rol important trebuie să joace și Ucraina, dar cunoaștem că acum în Ucraina există alte evoluții politice, este vorba de campania prezidențială care a fost declanșată deja, și desigur că un rol important îl are Rusia de jucat în acest context.

2. Rolul formatului „5+2” în soluționarea conflictului transnistrean

Corneliu Rusnac: Apropo, chiar vroiam să vă întreb, cum vedeți rolul celorlalți participanți la formatul 5+2, adică și Uniunea Europeană, și Rusia, despre care ați început să vorbiți, și Ucraina, și OSCE în depășirea conflictului.

Igor Corman: Vreau să vă spun, chiar zilele trecute am avut o discuție foarte bună cu reprezentanții troicii, a viitoarei troici la UE și am discutat și aceste aspecte, și cred că tot mai mult și mai mult se conturează o înțelegere a faptului că este foarte bine să existe această atmosferă de încredere, și ca Rusia să facă parte din echipă, fiindcă fără Rusia este cu mult mai greu de vorbit despre o identificare a soluției. Cred eu că acest argument că identificarea acestei soluții ar putea fi un exemplu foarte bun de cooperare între Rusia, Uniunea Europeană, Statele Unite - știm că în ultimul timp au fost puse noi accente în relația Washington-Moscova - încă o dată repet, cred că o cooperare bună între toți acești mari actori este doar în folosul nostru, și chiar dacă există pe agenda internațională un șir de subiecte, la care nu există o poziție comună a tuturor acestor actori importanți, dar, de ce n-ar fi Moldova un bun exemplu de cooperare? Cred că aici este șansa noastră.

Corneliu Rusnac: Anterior s-a vorbit despre necesitatea de a schimba statutul de observator pe care îl au SUA și UE în formatul de negocieri cu unul de membri cu drepturi depline. Ne putem aștepta în viitorul apropiat la o inițiativă în acest sens sau pentru Chișinău este mai avantajos acum să păstreze actuala stare de lucruri?

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 21, din 21.11.2009

Igor Corman: După cum știți, noul vice-premier responsabil de subiectul transnistrean a avut și el în ultimul timp mai multe contacte importante și vreau să vă spun că la una din aceste discuții am participat și eu, când vice-premierul împreună cu președintele parlamentului, am fost și eu de față, au avut discuții cu reprezentantul OSCE și cu alți reprezentanți de la Viena, care sunt implicați în acest proces, și vreau să vă spun că prestația negociatorului-șef din partea Moldovei este apreciată ca fiind una foarte bună, poziția lui este considerată a fi una foarte realistă și deja există o percepție clară că poziția pe care dumnealui o reprezintă este într-adevăr o poziție consolidată a coaliției de guvernare. Încă nu s-a ajuns, cred eu, la discutarea unor asemenea subiecte concrete, la care v-ați referit și dumneavoastră, la schimbarea statutului, dar cred eu că a început un proces nou acum și este o nouă fază. Sigur că această disponibilitate, această poziție flexibilă, aceste noi accente care se pun, cred eu creează o situație calitativ nouă și haideți să rămânem optimiști.

3. Importanța Legii din 2005 privind statutul regiunii transnistrene

Corneliu Rusnac: Dar cum vede în general Alianța pentru Integrare Europeană soluționarea conflictului transnistrean? Legea din 2005 privind statutul regiunii transnistrene mai rămâne valabilă? Democratizarea și demilitarizarea regiunii mai este o condiție indispensabilă soluționării definitive a conflictului?

Igor Corman: Cu siguranță că această lege din 2005 rămâne valabilă, cu siguranță că trebuie să căutăm identificarea acestei soluții doar în baza respectării integrității și suveranității Republicii Moldova. Aici pur simplu nu pot exista alte posibilități ca să modificăm această poziție, care este una foarte, foarte clară. Dar, cred eu, posibilitatea constă în aceea, încă o dată repet, să creăm toate condițiile să dezvoltăm contactele cu partea stângă a Nistrului, între oameni, organizații, societate civilă și așa mai departe. Sigur că, să spunem așa, o schimbare a elitei politice din Tiraspol, așa cum s-a produs această schimbare la Chișinău ar fi una benefică, dacă s-ar întâmpla și la Tiraspol, dar și Rusia trebuie să înțeleagă că toate aceste evoluții nu sunt în detrimentul intereselor ruse în zonă și Rusia trebuie să înțeleagă că este și în interesul Rusiei, încă o dată repet, ca să fie un exemplu așa bun, frumos, de cooperare între toți. Statutul nostru de neutralitate, cred că este o bază bună, fiindcă Federația Rusă să nu înțeleagă că tot ceea ce se întâmplă la noi nu este altceva decât o încercare de a nu ține cont de interesele sale. Interese are și Rusia, dar interese are și Uniunea Europeană. Până la urmă, suntem țară vecină a Uniunii Europene și nu avem graniță comună cu Rusia. Cred că, încă o dată, Moldova trebuie să fie un caz aparte: suntem acolo unde suntem, factorul geopolitic este unul foarte important și această neutralitate, eu cred că la moment, ar trebui să înțeleagă toți, este o bază bună pentru a continua aceste discuții.

4. Vizitele dlui Marian Lupu, Președintele PDM, la Sant-Peterburg și Bruxelles

Corneliu Rusnac: Să trecem acum la un alt subiect, care a avut loc în această săptămână, la vizita domnului Marian Lupu, lider al Partidului Democrat din care faceți parte și dumneavoastră, și candidat al Alianței pentru Integrarea Europeană la funcția de președinte, în Rusia la Sant-Peterburg, unde a participat la congresul partidului Edinaia Rossia, aflat la putere în Federația Rusă. Această vizită are vreo

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 21, din 21.11.2009

legătură cu apropiatele alegeri prezidențiale repetate? Vă întreb acest lucru pentru că în presă s-au strecurat deja speculații în acest sens.

Igor Corman: Aceste contacte se încadrează în toate încercările noastre de a consolida relațiile noastre cu social-democrația europeană, în primul rând. Și sigur, cred eu, este benefic să avem asemenea relații și cu acest partid din Federația Rusă, cu atât mai mult că cunoaștem că este un partid cu pondere, al cărui președinte este Vladimir Putin. Vreau să vă spun că pe lângă această vizită la Moscova, peste o săptămână va avea loc o vizită a lui Marian Lupu și la Bruxelles.

Corneliu Rusnac: Ajungem și la vizita la Bruxelles, întrebarea mea era dacă are vreo legătură sau nu cu următoarele alegeri prezidențiale.

Igor Corman: Nu poate să aibă legătură cu apropiatele alegeri prezidențiale, fiindcă cunoașteți foarte bine că această problemă există aici la Chișinău. E o problemă, de fapt, a fracțiunii comunistilor, este cunoscută situația, avem nevoie de acele 8 voturi pentru a evita alegerile anticipate. Toate aceste discuții pe care le-am auzit și eu aici la Chișinău, despre anumite influențe din exterior, eu cred că ele nu au nici un temei. Contactele au loc și cu Estul, și cu Vestul, desigur și Vestul, și Estul este interesat ca noi să avem stabilitate politică în țară, sunt sigur de asta. Pentru a avea stabilitate politică, trebuie ca această coaliție democratică să guverneze țara patru ani, să nu aducem țara iarăși la alegeri anticipate. Această problemă o avem în parlament, aici, la Chișinău și până la 10 decembrie trebuie să găsim soluția aici, acasă.

Corneliu Rusnac: Am ajuns acum și la vizita la Bruxelles. Săptămâna viitoare domnul Lupu va merge în capitala Belgiei. El va avea acolo mai multe întreveneri cu oficiali din Comisia Europeană, Parlamentul European, oficiul înaltului reprezentant al UE pentru politica externă și de securitate comună. Este întâmplător ca aceste vizite la Est și la Vest au loc la o distanță atât de scurtă una de alta? Sau este vorba de un mesaj politic foarte clar al domnului Marian Lupu?

Igor Corman: În primul rând, vreau să vă spun că domnul Marian Lupu merge și la Peterburg și la Bruxelles în calitate de președinte al Partidului Democrat. Sigur că consolidarea relațiilor noastre cu alte partide înfrățite din social-democrația europeană sunt foarte importante. Dar, sigur că la momentul respectiv europenii sunt foarte interesați să cunoască în amănunte tot ceea ce se petrece aici, la noi, în Republica Moldova și vreau să vă spun că foarte multe vizite au loc și la Chișinău. Este un proces continuu, au loc foarte multe discuții și foarte multe contacte. Cu siguranță că poate, uneori, aceste vizite la Chișinău mai puțin atrag atenția jurnaliștilor, mai mult iese în evidență atunci când pleacă în mediul respectiv, ori într-o parte, ori în alta. Vreau să vă spun că fac parte din șirul continuu de contacte și discuții la tot ce se întâmplă în țara noastră. Iarăși, repet, existând interes foarte mare ca Moldova să devină o țară stabilă, prosperă și, respectiv, să identificăm și soluția alegerii președintelui. Aceasta este una din elementele indispensabile în acest context.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 21, din 21.11.2009

5. Factorul extern și alegerea Președintelui Republicii Moldova

Corneliu Rusnac: Exact cu aceasta vroiam să continuăm discuția, putem vorbi despre un sprijin extern pentru depășirea blocajului politic cu care se confruntă acum Republica Moldova?

Igor Corman: Cu părere de rău, trebuie să spunem sincer că nici nu există posibilități directe de sprijin din exterior în depășirea acestor blocaje. Ce ține de posibilitățile indirecte, există doar mesajul din Est și din Vest că este bine ca să fie identificată această soluție. Din exterior noi putem fi sprijiniți prin alte metode, de exemplu au avut loc negocieri reușite cu Fondul Monetar Internațional, avem creditare, a fost deblocată creditarea și există acum certitudinea că în perioada care urmează, această gaură din buget, moștenire grea pe care a lăsat-o guvernul anterior este acoperită, deci nu trebuie ca populația să fie neliniștită de aceste aspecte sociale, cu plata salariilor și a pensiilor, cred că au fost negocieri foarte bune. De asemenea, se discută despre un pachet de asistență din partea Uniunii Europene, se discută și despre posibilități de sprijin pe linie bilaterală, și din partea altor țări, dar dacă vorbim înșăși de deblocarea politică, exercițiul de alegere a președintelui, aici doar pe cale verbală pot fi niște mesaje care să ne spună că trebuie să fie stabilitate politică în țară. Alte posibilități de influență directă nu văd.

6. Cooperarea Republicii Moldova în cadrul CSI

Corneliu Rusnac: Tot în această săptămână primul ministru Vlad Filat a vizitat orașul ucrainean Ialta, unde a participat la reuniunea premierilor din CSI și unde s-a întâlnit cu premierul ucrainean, Iulia Timoșenco, și cu cel rus, Vladimir Putin. Aș vrea să vă întreb ce are de câștigat Republica Moldova din aflarea sa în CSI, sub aspect politic și economic?

Igor Corman: În primul rând este un lucru cunoscut, așa a fost și în perioada anterioară, Moldova și-a declarat interesul de a participa doar la toate structurile, activitățile cu aspect economic în cadrul CSI. Nici într-un caz de ordin militar. A fost o poziție clară și anterior. Eu cred că participarea noastră la aceste activități în cadrul CSI este importantă mai ales sub aspectul păstrării acestor relații bilaterale cu toți partenerii noștri tradiționali din spațiul CSI. Sigur că piața acestor țări, piața CSI, dacă putem spune așa, în ansamblu, este una foarte importantă pentru noi. Dacă vorbim de acordul de comerț liber cu tot acest spațiu, cu toate aceste țări, iarăși este un element foarte important. La fel cum și țările europene, cum Uniunea Europeană per ansamblu este foarte interesată în dezvoltarea acestor relații economice comerciale cu toate aceste țări, cu tot acest spațiu CSI. Dacă vorbim de procesul nostru de integrare europeană, cred eu că el nu vine în contradicție cu activitățile noastre economice din spațiul CSI. Noi vorbim de integrarea europeană, dar nu vorbim de integrarea în spațiul CSI, care sunt lucruri diferite și respectiv nu există nici o contradicție.

Corneliu Rusnac: Deci asta înseamnă că reuniunile de genul celei de la Ialta sunt doar un prilej pentru a discuta probleme mai vechi, sau aduc ceva crucial, un suflu nou între statele CSI?

Igor Corman: Uneori, iarăși, nu este un lucru care nu este cunoscut, uneori toate aceste discuții nu aduc ceea ce se așteaptă. De altfel ca și în cadrul altor aranjamente regionale, ca să spun așa. Conaștem că mai

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 21, din 21.11.2009

există și GUAM, mai există și alte cooperări regionale și sigur că atunci când sunt identificate niște proiecte concrete, unde pot fi văzute și rezultatele aceste cooperări, atunci există un alt entuziasm când se vorbește de asemenea participări. Respectiv, eu cred că tot ceea ce ține de lichidarea tuturor barierelor, dacă vorbim de comerțul nostru în spațiul din CSI, aceasta ar fi în interesul nostru, fiindcă Moldova ar putea să valorifice la maximum această poziție, ideala dacă vreți, pentru Moldova, atunci când ai posibilitatea să faci comerț liber cu tot spațiul CSI, un spațiu enorm, avem acorduri de liber schimb cu toate țările din Europa de Sud-Est, avem preferințe autonome comerciale cu Uniunea Europeană și la anul pe lângă negocierile asupra acordului de asociere, o parte componentă a acestui acord, una foarte importantă va fi zona de comerț liber cu Uniunea Europeană. Și vă dați seama ce situație prielnică are loc atunci când investitorii, venind în Moldova, pot deschide aici întreprinderi, aceste produse pot fi exportate fără taxe vamale, pe un spațiu enorm. Moldova ca piață nu este una foarte interesantă, este o piață mică, dar cu aceste posibilități de a exporta pe o piață enormă, sigur, este foarte interesantă pentru investitori și anume acest lucru ar fi una din pârgurile importante care ar putea să contribuie la dezvoltarea economică în Moldova la crearea noilor locuri de muncă, fiindcă cum putem să așteptăm, fără aceasta, venituri la buget, majorarea pensiilor și a salariilor, ș.a.m.d.

7. Reforma Serviciului Diplomatic al Republicii Moldova

Corneliu Rusnac: Domnule Corman, tot în această săptămână au fost rechemati acasă 6 ambasadori, după ce cu puțin timp în urmă mai fusese rechemat un grup considerabil de ambasadori. Prin ce se explică această rechemare în masă a șefilor misiunilor diplomatice moldovenești din străinătate?

Igor Corman: În primul rând, vreau să vă spun că există două părți ale medaliei, dacă vorbim de acest proces, deoarece există acest proces de rotație diplomatică, unul normal, și vreau să vă spun că mulți dintre acești ambasadori rechemati, de fapt, și-au încheiat misiunea, unii chiar mai înainte, dar din cauza acestor campanii electorale, tot prin ce-a trecut Moldova în acest an, sigur că nu a fost în ordinea de zi subiectul rechemării ambasadorilor. Dar pe de altă parte sunt și unii ambasadori politici care au fost numiți cu puțin timp înainte de alegerile din 29 iulie. Sunt niște numiri dubioase, fiindcă eu cred că asemenea numiri nu se fac înainte de alegeri, pentru că este clar că rezultatele alegerilor nu sunt încă cunoscute și nu este clar ce fel de guvernare va fi. Toate aceste numiri se fac după alegeri, când este cunoscută situația, dar pe de altă parte vreau să vă mai spun că ministerul afacerilor externe într-adevăr și la acest subiect are foarte multe de făcut. Politica de cadre este una foarte importantă, nu numai dacă vorbim de ambasadori, dar în general de diplomați, fiindcă toate aceste sarcini care stau în fața noii guvernări ele sunt foarte complexe. Avem nevoie de oameni foarte pregătiți. Chiar nu pot să înțeleg cum sunt făcute numiri în unele cazuri a diplomaților care nu cunosc limba țărilor de reședință sau nu au pregătirea necesară. Sigur, perfecțiunea nu are margini și nu putem spune că există capacități în țară ca să avem acest sistem diplomatic la nivelul cerințelor zilei de azi, dar oricum trebuie să tindem spre această perfecțiune și aici ministerul afacerilor externe, nu numai dacă vorbim de ambasadori, dar în general tot corpul diplomatic are foarte mult de muncit.

Corneliu Rusnac: Asta înseamnă că ne putem aștepta la o reformare a sistemului diplomatic din Republica Moldova?

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 21, din 21.11.2009

Igor Corman: O reformare în sensul bun al cuvântului. În primul rând, o reformare în sens calitativ. Rotația diplomatică are loc continuu și cei care revin sigur că vor trebui să fie selectați, cei care pot să aducă mai departe contribuția ministerului afacerilor externe și integrării europene. În cazul în care nu există aceste persoane, ele pot fi selectate în bază de concurs, ei pot fi căutați și în afară, pentru că avem tineri pregătiți și în țară. Eu repet încă o dată că este un proces foarte complex. Aici este greu de dat anumite rețete. Trebuie doar ca ministerul de externe să încerce să facă tot posibilul să realizeze aceste sarcini deosebit de complicate, pentru că anul următor, anul 2010, este unul crucial și va fi sub semnul negocierilor privind acordul de asociere cu Uniunea Europeană. Toată lumea are așteptări mari și dorim cât mai repede să încheiem aceste negocieri, dar pentru asta avem nevoie de diplomați competenți.

Corneliu Rusnac: Din păcate timpul rezervat emisiunii noastre a expirat. Stimați ascultători vă reamintesc că l-am avut în studio pe domnul Igor Corman, deputat al Partidului Democrat, președintele comisiei parlamentare pentru politica externă.

Aici punem punct programului nostru de astăzi. Emisiunea a fost realizată cu suportul asociației pentru politică externă și finanțată de fundația Friedrich Ebert. Eu, Corneliu Rusnac vă spun la revedere și vă aștept săptămâna viitoare la un nou program, pe curând.